

СВОБОДЕНЪ ГРАЖДАНИНЪ

ОРГАНЪ НА ВАРНЕНСКОТО ЛИБЕРАЛНО БЮРО.

В. „Свободенъ Гражданинъ“ ще излиза единъ път въ седмицата. Срѣда. Цѣната му е за година 6 лева, а за половинъ година 3 лева въ прѣдплата. За странство, за една година 10 зл. лева, а за половинъ година 5 зл. лева. За обявления на първата страница се плаща прѣдплатено по 15 ст. на дума, на 2 и 3 стр. по 10 стот. на дума, а на четвърта страница по 3 ст. Всичко, което се отнася до вѣстника, испраща се до администрацията му въ г. Варна.

Единъ брой 15 стотинки.

Редакторъ: Коста Ранковъ.

Д-ръ Бассановичъ

Слѣдъ завръщанieto си приема болни всекидневно отъ 8—10 сутринъ и 2—5 ч. слѣдъ обѣдъ.
2—29—1

Варна, 2 Октомврий 1896 год.

Миряните непрѣставатъ да твърдятъ, че иматъ поддржката на народа, на интеллигенцията и че оппозицията само „лъгала, интригувала и прѣдавала“ интереситъ на отечеството и короната. Въ тоя дрезгавъ вой сж взели участие, всички платени и волнонаемни народници, на чело съ министритѣ, които сж напустили всякакъвъ видъ народенъ и държавенъ интересъ и сж се заювили всякакъ да удържатъ властта, която се измлузва вече отъ ръцѣтъ имъ. Цѣла вѣлча глутница прѣдставляватъ послѣднитѣ броеве на министирския органъ „Миръ“ и това обстоятелство, че до сега нито въ единъ отъ правителственитѣ вѣстници не се е появила нѣкоя принципална статия или разгледване на бжджитѣ законопроекти, мърки и распоредби на държавата ни, показва какво народняцитѣ властующи сж збъркали концитѣ, не знайтъ отгдъ иджтъ и на-къдъ отиватъ. И иматъ право така небрѣжно да гледжтъ на държавното управление, защото утръ, когато имъ се поиска смѣтка, тѣхния отговоръ е много лесенъ: „това ставаше по волята и заповѣдта на Господаря.“

Отъ друга страна гражданитѣ изгледватъ като да сж обладани отъ една апатия къмъ всичко, което се върши тѣй неопрѣдѣлено, неизвѣстно и често за врѣда на държавнитѣ ни интереси. Тая апатия се обяснява съ всеобщата неизвѣстностъ, вслѣдствие смущенията въ Турция и пктуването на руския царъ по европейскитѣ дворове. Обаче, ако се взгледаме въ задушевнитѣ приказки и разговори на който н. да било кружокъ на незаинтересуванитѣ граждани, ето какво намираме:

Виждаме и познаваме всичко, казватъ тѣ, нѣ какво да се прави, когато имаме работа съ управници, които не зачитатъ законитѣ и стоѣтъ на властта по милостъ! Като, че у насъ всѣко правителство има за задача да тѣче законитѣ, да смазва противницитѣ си морално и материално и *милува* повече да се задържи на властта. По тоя начинъ дава се просторъ на неспособнитѣ, безхарактернитѣ и никому неизвѣстни личности да испѣкватъ и съ услужливостъ си, да не кажемъ нѣщо повече, заплащатъ още по-злѣ вътрѣшното управление на страната. И идѣте въ нѣкой околийскій центъръ да видѣте да ли ще познаете слѣда отъ конституционното управление на България слѣдъ толкова годишно политическо смѣстване! Тамъ единъ *голъмецъ*, облѣченъ като онова живоотно съ черковнослужителски товаръ, тича отъ община на община да подписва телеграмми за вѣрностъ и прѣданностъ на народната партия. Селени, граждани удрятъ подписитѣ си и се смѣжтъ задъ гърбътъ му съ думитѣ „кажи му аго, да му е драго!“ И защо се прави всичко

това? — За да се избѣгнатъ всѣкакви по наташни изслѣдвания и неприятности отъ властующитѣ — народняци. И наистина, има ли гражданинъ, който да не е испитвалъ прѣслѣдванята на властующитѣ сѣмъ за това, че не сподѣля убѣжденията имъ за кражби, гешевти, гърбосивания и всѣкакви други унижения и нископоклонничества? Кой не клати шапка на голѣмеца, до като е страшенъ съ властта, само да има благоволенieto му, та по тоя начинъ да бжде гарантиранъ за живота, имота и честта си? Чудно ли ще се види напр., такъвъ единъ случай, отъ многото — да ви арестуватъ, биждъ интерниратъ и най-послѣ, за да се върните при домашнитѣ си, прѣдлага ви се за безъ цѣна да продадете единственното си недвижимо имущество на *голъмеца*, който въ-силата на властта го направи най-хубавата *вжца* съ единъ *зави-денъ* приходъ на годината.

Проглушили сж свѣта благочестивитѣ народняци, че се грижатъ за земледѣлца, търговцитѣ и най-главното за намаление на даждията. Така ли е наистина? — Да се твърди това, както правжтъ органитѣ на правителството, ще рече, да считаме българскитѣ граждани за послѣднитѣ невѣжи по Аритметиката, т. е. да не знайтъ четиртъхъ прости дѣйствия на смѣтанieto. И наистина, като извадимъ 98,000,000 л. бюджетъ на миналия тирански режимъ отъ 106,000,000 л. бюджета на народната партия, намираме 8,000,000 лева повече, които пакъ изъ кеситѣ на угнетения бъл. народъ се изваждатъ. Това и малкитѣ двѣца можжтъ да смѣтжтъ и разбератъ, че 8,000,000 лева сж по-голъмъ товаръ на данъкоплатцитѣ отъ миналия режимъ. Ами салтъ това ли е? . . .

Утръ да дойде оппозицията на властъ, сигурно и на нежъ народа ще испраща телеграмми за вѣрностъ, прѣданностъ и поддржка. Тогава ва да ли ще остане слѣда отъ прочутата народна партия. Дѣже ако правителството тогава подкрѣпи нѣкои отъ днешнитѣ народняци, както сегашното подкрѣпи Стамбулиститѣ, народа пакъ ще ги избѣра и ще вика долу народняцитѣ консерватори! Тука нѣма нищо за чудение. При мѣра е даденъ отъ по-разбранитѣ и опитни ужъ държавни мжже, които сами така постжпватъ да се закрѣпжтъ на властта, или пъкъ да се докопатъ въ нежъ! Сега министръ Стоиловъ е страшенъ, силенъ — нѣ щомъ му падне страшното (властта), всѣкой ще го рита по улицитѣ. Не бѣше ли така съ прѣдшественника му? — Той сега се избира отъ нѣколко мѣста за народенъ прѣдставителъ и избѣра сжщо свои съмпшленници на изборнитѣ длѣжности; нѣ утръ да се турѣ въ оппозиция, на-дали ще може да се бере и отъ едно мѣсто, а пъкъ за партизанъ му, — тѣ ще се прѣсвжтъ като димъ на вѣтъръ. И наистина, защо не се избрани бивши министри за депутати, които тѣй сжщо нѣкогашъ бѣхъ патриоти, водѣхъ спасителна за отечеството ни политика и се избирахъ отъ нѣколко мѣста за депутати? Толкова ли се омръзнали на народа, та не иска да ги види и чуе, когато, може би утрѣ ще дождѣ на властъ? . . .

Числото на сегашнитѣ оппозиционни депутати въ камарата се длѣжи на стѣсѣмъ други обстоятелства; нѣ при втори изборъ сигурно ще имаме стоиловски „*атове и куци кошета*.“ Нѣма защо, слѣдователно гражданитѣ, които сж станжли за подигравка на министри и чиновници и които единъ халостникъ Величковъ учаше да се биждъ единъ съ други, съ полиция и войска, за да извоюватъ правата си! . . . Може ли да се говори за граждански права тамъ, гдѣто единъ министръ растурия градски и окржжни съвѣти по исканieto на нѣколцина души народняци; гдѣто единъ градоначалникъ, бивши служителъ въ Двореца, устройва шайки и имъ заповѣда, когато малтретиратъ гражданитѣ, да внимаватъ да не пущжтъ само кръвъ; гдѣто се *гасжтъ* *соници* и хвърга пиперъ на изборитѣ и мн. други!!

Каквото и да говоржтъ и да пишжтъ стоиловитѣ вѣстници за общинскитѣ избори, ний си оставаме при пълното убѣждение, че правителството побѣди и ще побѣдява винаги, до като Князь и министри не пожелажтъ да чужжтъ истинската народна воля и до като съ дѣлата си послѣднитѣ не спечелжтъ довѣрието и поддржката на народа. До тогава нашитѣ градски и окржжни съвѣти ще бжджтъ правителствени, нѣма да отговарятъ на назначението си и борбата ще се води за кражби и злоупотѣбления.

Такава е била, такава ще си остане политическата борба у насъ, до като не се яви едно ново поколѣние, което въ името на народнитѣ интереси и свободи не се наложи на властта, като нѣщо необходимо и спасително . . .

ИЗЪ ЧУЖДЯ ПЕЧАТЪ.

На оправдателната нота на Портата, посланницитѣ въ Цариградъ отговорили колективно на 15 Септемврий, че „това обстоятелство, какво нѣкои отъ мохамеданитѣ сж арестувани и сж прѣдадени на сждилищата, не е доказателство за това, че четатъ, къмъ които тѣ принадлежжтъ, не сж организирани отъ агентитѣ на правителството, или не сж биле ржководени отъ тѣхъ. Портата успорива, че лицата, които съставлявахъ шайкитѣ, сж биле еднакво облѣчени. Това е съвършено естествено, тѣй като тѣ принадлежахъ къмъ различни корпорации, нѣ тѣзи корпорации се потеглихъ въ затворени рѣдове къмъ мѣстото на убийството, и сж биле наблюдавани отъ чужди агенти при кръвнишката имъ работа. Посланницитѣ сж на мнѣние, че убийствата не сж биле прѣдизвикани отъ ерменцитѣ, но че долната класа убиваше, щото знаеше, че подобни позорни дѣла сж останали безнаказани въ Мала-Азия. Посланницитѣ винаги осжждали революционнитѣ дѣйствия на ерменцитѣ, но тѣ не можжтъ да се съгласжтъ, че смъртта, или изгубването на 70 мохамедане въ Хаской е била достатъчна причина да се прѣдаде тозъ цѣлия кварталъ на убийства и грабителства. Че между умрѣлитѣ се е намѣрило доста количество мохамедане, това само доказва, какъ лесно при подобни тъмни дѣла може да стане погрѣшка и какъ опасни можжтъ да бжджтъ нѣкои срѣдства и за онѣзъ, които

бражения, които ние за сега се въздържахме да открийме, но върмето скоро ще ги покаже.

— Единъ зловенъ гадъ съ охота се е заловилъ за skutovetъ на оппозиционнитъ вѣстници „Свобода“ и „Народни Права“ и пълни избилно колонитъ на „Миръ“ съ каквото завърне. Тоя „*познатъ гадъ*“ е познатъ въ единъ отъ първитъ ни градове, съ името „*казанджийский*“ т. е: роденъ или скритъ подъ казанъ — точно не се знае, нъ има възможностъ да се провери. Тѣй напр. разгърнатъ най-последния брой 294 на в. „Миръ“ и тамъ ще видите отъ една страна, че оппозиционнитъ вѣстници лъжатъ и интригуватъ на четири страни, а отъ друга, че „Н. Ц. Височество е до толкова благовъспитанъ Господаръ, щото никакви „*элиты*“, публични или тайни не намиратъ място въ неговото благородно сърдце, въ неговия възвишенъ характеръ. Н. Ц. Височество никого не е третираля *элит* (?), а още по малко човѣка, когото приема на *Височайшата Ситрапеза*. *Злато*, въ каквато форма и да е — е достойниие само на неблаговъспитанитъ редактори на „Н. Ц.“ и „Своб.“, които намиратъ удоволствие и т. н.“ „Благодетството и възвишения характеръ“ на Н. Ц. Височество отъ една страна, и „лъжитъ, интригуитъ и предателствата на оппозиционеритъ отъ друга — сж *последната и най-важна* точка отъ побѣдоносната политика на днешнитъ по височайша милостъ, министри!!! Жалко за държавнитъ пари, съ които се издава органа на Народната Партия! Куче, което незнае да лае, докарва вълци на конарата.

— Редакцията бѣше толкова внимателна и любезна спрямо редакцията на другитъ вѣстници у насъ и до последния брой на вѣстника испращане имъ за въ замѣна. Обаче, защото нѣкои отъ вѣстникитъ, като неблаговолихъ да се размѣняватъ съ нашия вѣстникъ, — то и редакцията се принуди да имъ спре подататъшно испращане на броеветъ.

— На 25 Септември т. г. се разгледало въ Руссенския Апелативенъ Сждъ Углавното дѣло, заведено противъ Калчо Атанасовъ за подпалване манифактурната си стока съ цѣль да постигне отъ дружество „Балканъ“ 40000 лева, за която сума е била застрахувана стоката му. Той билъ осжденъ на 3 годишенъ затворъ отъ Руссен. Окр. Сждъ по това дѣло. Въ Окржжния Сждъ короннитъ Сждии останали при особно мнѣние и Прокурора далъ протестъ противъ вердикта на Сждебнитъ засѣдатели. Обвинения се защищавалъ въ Окр. и Апелативния Сждилица отъ извѣстния Георги Губидѣльниковъ, зетъ на Министра Тодоровъ, който вземалъ 4000 ъл. лева за защитата. И Губидѣльниковъ се разсърдилъ на сждебнитъ засѣдатели за гдѣто неоправдали подеждимия, та на срокъ подали апелативна жалба. Прѣдъ Апелативния Сждъ защитата представила единъ свидѣтель на име Стоянъ Кюсеви, който показвалъ, че важния свидѣтель по обвинението Марко Ангеловъ, който е билъ очевидецъ, когато обвинения си запалилъ стоката, билъ излъгалъ въ Окр. Сждъ. Това, което правило впечатление въ Апелативния

Сждъ е било, че и обвинения, и защитника му и свидѣтели Кюсеви били изъ гр. Елена. Апелативния Сждъ безъ никакво колебание осждилъ обвинения на 8 годишенъ затворъ. Еленскитъ показания и защита не сторихъ пари при правосъдието.

— Желателно е Почитаемата Руссенска Апелация да назначава по толкова дѣла на денъ, по колкото иматъ възможностъ сждиитъ да разглеждатъ; защото често пжги се случаватъ странитъ да отиватъ въ Руссе и чакатъ по нѣколко дни само реда на дѣлата.

— Въ минжлия брой съобщихме, че г. Гешевъ, Министра на Търговията, е назначилъ една петочленна коммисия за изучаване нѣкои си предложени, направени отъ четири чужди мореплавателни дружества за отваряне едно прямо съобщение съ Бургазското и Варненското пристанища. Много странно ни се вижда едно подобно распорѣждане, когато, знайно е вече, че ние си имаме параходно дружество, на което параходитъ редовно циркулиратъ между Бургазъ и Варна.

Отъ нѣколко години насамъ цѣлия нашъ печатъ пише за и противъ това параходно дружество и последното отъ своя страна е направило сума предложени до правителството, а г-нъ Гешевъ си прави углушки и до сега още не е назначилъ никаква коммисия за изучаване тия предложени! Въ случая, ние осждаме постѣпката на г-на Гешева, защото по този начинъ се дава прѣдпочитание на чужденцитъ.

— Докторъ Станчевъ, нашия виенскій дипломатически агентъ е замѣнжлъ въ Парижъ да присѣдствуватъ (!!!) на приеманieto тамъ на Царя. Отъ Парижкитъ бюлетени не се вижда, че той даже е помирисалъ стжлбитъ, по които е минжлъ Царя. Казвалъ, че Д-ръ Станчевъ ще бжде назначенъ за агентитъ въ Петербургъ.

— Ужасни неразбории има по администрацията на Руссе-Варненската жельзно-пжтна линия. Разказвалъ ни, че по разнитъ станции магазинитъ на търговцитъ стоели пълни съ жито само затова, че не имъ испращала вагони! Нѣкои телеграфически искали 30 вагони, а имъ испращали само единъ или два! По тая причина по слабитъ търговци биле принудени да си продаватъ житото по станциитъ, макаръ и съ по долва цѣна. Въ Ишикларската станция съ очитъ си видѣхме, какъ единъ търговецъ си държеше житото на открито място и съ дни чакане вагони! Нѣкои търговци отъ Разградъ, като давали телеграфически оплаквания на Министра противъ тая небрежностъ на чиновницитъ, въ една телеграмма заявили, че „ако продължавате така да управлявате тая линия, по добръ запажте ѝ заедно съ инспектора ѝ“!! Инспектора на линията е г. Гешевъ, който доказа вече, че нѣма присърдце къмъ тая работа и по добръ ще направитъ ако вече го назначатъ за чиновникъ въ Сметната Палата. Освѣтъ това неможемъ да се начудимъ, защо не циркулира вѣжкидневния тренъ редовно, а трѣгва и пристига много пжти 1 — 2 часа по късно.

хлѣбъ. Субашата си е добръ, той си е на мѣстото, ама пие сме лоши.

— И майка му, горката, Баба Фитна, която обича много често да носи потури и калѣча, за приемѣтъ на селекитъ сеимени, съеина се горката да ходи отъ махала въ махала, да го хвали. И прѣдъ мене тя го хвалеше: — „Добъръ е, много е добръ. Той е най-малкия на мама. А нѣкъ васъ, Сукманови, много, ама много ви обича“. Тя горката бѣше усѣтила, че Сукманковци бѣха се злѣ насжнили ерѣцо Субашата. И отъ кахъръ съиъ я не хванане. Разбира се, че азъ и утѣшихъ: — Охъ, стара Кайдо, казнахъ ѝ, ние Сукманковци сме разбрали много добръ твой синъ. Много е добръ. Таково чедо ако се роди, Кайдо, не може се очува. Много ни обича: колко той назнъ толко и Господъ него. Съсиналъ се е за насъ: ни съиъ, ни хлѣбъ го хванъ за нашето добро, горкия, ама ние разбираме ли... Като него Субаша нигдѣ нѣма по свѣтътъ, Салтъ токо да ни е живъ, Кайдо, па да ни си жива и ти, че си го родила.

* * *

— Напѣтина, много изгѣли нашия Субаша, обади се Панко Коприварски. — Хеле, нѣа послѣдѣкъ душа не бѣ останало въ него. И какъ пѣла да се ерѣпне човѣка! Сукманковци съ възикъ си умъ се сдумваха да му готвятъ динѣна кора. Той подеѣти работата, па удари другадъ. Удари той око на село Червенково. Асжъ още отъ по-преди той се на къмъ Чичови Червенкови поглеждаше. Знаеше той, че тѣ освѣтъ че се родятъ съ Сукманковци, нѣ и че сж ги избавили отъ Мръениковѣко тѣгло. На трѣгна Субашата да дири подпора. Горкия човѣкъ, какво не прави до като се

доближи до чичови Червенкови! Тичай тайно отъ врата на врата, брѣ и на змиа се правѣ — по коремъ се влачи, и на напѣно става — крѣста си чунѣ и като коза рева — хеле най-послѣ сполучи: Чичови му дадохъ дума, че ще го бранитъ и, че ще пошунитъ на Сукманковци да си натискатъ парцалитъ.

— Ама и чичови какви сж: даватъ „пѣла за чирѣсло“. Извадиха тѣ Фейзуллаа отъ умъ, та, чини ми се, пакъ тѣ ще му подложатъ кората... Тѣ го туриха на тѣсно и той, сиромаша, що да сторн... да заварди тоя пусти субашилѣкъ, сѣ за наше добро... Горкия, цѣла свѣтница-максница стана. Накараха го, та пливна па венѣко за Субашилѣка, за доброто на пустигъ му Сукманковни Той се скара и съ майка си, булка му го намрази още повече, а Шейхюль — Ислямтъ — малко остана да го прокѣтне. Езеръ, не бѣше лесна работа, трампата бѣше много грозна: права въра мухамеданлѣкъ — за субашилѣкъ.

— Ехе-е-й брайновци, вие си гледате плуга и нивата, ама що става въ сею, вие и хаберъ нѣмате. Отъ историята на Субашата съ Чичови Червенкови вие нито сте чули нѣщо, нито пѣкъ той ще ви каже. На ли Чичови не шѣтъ повече друговѣрецъ Субаша. На казахъ тѣ на Фейзуллаа: — „Добръ, бѣди си ти Сукманковни Субаша, ама само подъ това условие: слѣдъ като махнешъ отъ копака Вѣнко Вироглавски, да прѣкарашъ въ нашата въра първороденитъ си чедо. Ако искашъ и ти, можѣтъ да дойдешъ у нашата въра, нѣ за тебе може и по-послѣ и то ако искашъ“...

— Субашата само чакане да чуе какво искатъ чичови Червенкови. На Вироглавски лесно видѣха работата: не само че го изгониха изъ копака като бѣсенъ

Свканъ искаме квадратно да докажемъ, че сме достойни наследници на Турцитъ!

Рибата отъ главата се вмириева.

— Пишѣтъ ни отъ Никополъ, че на 22 й того вечерята десетъ минути слѣдъ пристиганieto на 3-й Бдинскій полкъ отъ гр. Пѣвненъ — (49 километра походъ) Командиря на полка, който прѣпжтувалъ на маневритъ и всичкия походъ на конѣ, веднага слѣдъ стиганieto си отива въ Никополската градска градина, расположилъ се съ тамошния Окол. Началникъ на биропияние и, за да покаже голѣмството и властѣта си прѣдъ началника и госпожата му, распорѣдилъ се да дойде веднага военната музика да имъ посвѣри. Рѣчено и направено. Ний не завиждаме на Командиря за кеѣа, който искалъ да си направи, но крайно съжеляваме, че той не е ималъ човѣщина къмъ изморенитъ музиканти и че за своитъ прищевки не е зачелъ нуждата за почивка на българскій войникъ.

Б. Р. Желателно е въ подобни случаи да се лишаваме отъ такива удоволствия, та съ това да се въсѣва по-гольма обичъ на войника къмъ началството, като вижда, че последното зачита неговитъ права и се обхожда съ него по човѣшки. Нека не забравяме, че сме си българи!

— Отъ сжщото писмо извличаме, че на другий денъ сугринѣта нѣкой си майоръ Диковъ, командиръ на 2-та Дружина билъ единъ войникъ по най-немплоствитъ начинъ (Б. Р. Можѣтъ да бждѣтъ причинитъ каквито и шѣтъ, но ний мисламъ, че не е този пжтъ, по който се исправитъ грѣшкитъ на не редовнитъ войници и че когато командиритъ си позволяватъ това сръдство за въспитанieto на войницитъ, то съ какви ли инквизиторства ще си служѣтъ по долнитъ чинове. Ний имаме свѣдения за още много по възмутни нѣща въ войската, но за сега толкозъ, като върваме, че това ще обърне вниманието комуто се слѣдва).

— *Чуденъ демократизмъ!* В. „Знаме“, органъ на демократическата партия, подробно описва какви тържества и обѣди ще се направѣтъ на русския царъ въ Парижъ. Ний не можемъ да разберемъ какъвъ е тоя демократизмъ, който върви подъ рѣка съ царизма още въ началото на появяването си. Имайте милостъ, господа знаменисти, къмъ новородената демократическа партия и не ѝ оставийте да се искушава, както Либералната, защото, твърдѣ е възможно, до като тя възмужае, да се опозори много по-злѣ и отъ голѣмата либерална партия! За сега толкова.

М Ъ С Т Н И.

Общинскитъ ни избори се утвърдихъ. На 27-й Септември т. г. новитъ съвѣтници избрахъ за кметъ г. Жекъ Жековъ, а за помощници г. г. К. Попповъ, Георги Ноевъ и Кънчо Мирославовъ. Въ постоянния съставъ на съвѣта, ние виждаме нѣкои патентовани съвѣтници, на които минжлото не е много похвално. Надѣваме се, че г. г. Жековъ и Попповъ ще се дър-

вѣкъ, нѣ му свѣтиха и маслото въ сръдъ селото, пакъ хората на Субашата. Сиромаша Субаша, и тукъ пакъ него набѣдиха, пакъ тои кривъ. Разбира се, че Фейзуллаа не каза на хората си да го изѣждѣтъ. Нѣ на ли той се изгѣрва прѣдъ тѣхъ та каза, че чичови Червенкови не искали Вироглавски въ копака. Крѣвопийницѣтъ мислѣха, че ще получатъ нѣкой „аферимъ“ отъ Субашата. Нѣ азъ не знамъ, може бѣ и да сж получили. Толкова години двамата въртѣха селекитъ работи... та сѣ ще сж си имали нѣкои тайница.

* * *

На ли булката бѣше родила първо читаче. По селекия адетъ, това читаче ще замѣсти баца си — Субаша ще е. Като правовѣрецъ, бащата парѣдилъ, та тутакси дотича уллемата Мемпшаа, обрѣза читачето на бърза рѣка и то си останало бѣше у бащицата си въра. Послѣ, по желанието на чичови Червенкови, не минаха се ни два дни — ето ти читачето цѣлъ Червенко. Горката булка, никакъ много е добра, ама е страшно твърдоглава за своята въра. Припадна ѝ на нѣколко пжти. Тя не можа да утѣрае когато да дообрѣзватъ читачето: напустна Сукманково. Ходила ти при Шейхюль-Ислямъ, та ѝ чель отъ зли духове. За тия доказателства на вѣротвърдѣе ти се удостоила отъ Шейхюль-Ислямътъ съ священтъ подарѣкъ. Женскѣ умъ... не разбира, че читачето ѝ се тѣкми да ѣде съ Сукманковни хлѣбъ и солъ...

— Нѣтъ старата, Баба Фитна, онѣ като разбра намѣренieto на сина си за дообрѣзването на читачето, изби кукитъ, па хичъ и не помириса вече въ село. — Шейхюль-Исляма искаше да отлѣжи отъ джамия Субашата, нѣ си замѣлча. Фейзуллаа му обя-

жата на висотата на положението си. Очакваме да видимъ дѣлата имъ.

— Бившии кметъ г. Янко Славчевъ при излизанieto си отъ Богоспасемото му Кметство счелъ за нужно да манифестира още веднѣжъ, но все на гърба на общината ни, своето си високо благоволение къмъ нераздѣлими си таенъ съвѣтникъ г. Н. Вълкановъ, адвокатъ, като въ надвечерното на прощаванieto си съ кметството го е упълномощилъ да води купъ общински дѣла, възлизаючи на повече отъ 20000 лева.

Безъ да говоримъ по въпроса до колко може да бѣде важенъ единъ такъвъ актъ, извършенъ отъ единъ кметъ, който съ избиранieto на новъ съвѣтъ, утвърденъ по надлъжний редъ, е изгубилъ вече пълномощното, което му е било дадено отъ несъществуващия вече бившъ съвѣтъ, па и той самъ прѣстаналъ да бѣде такъвъ, слѣдъ избиранieto на неговото мѣсто друго лице, ний питае г. г. Славчева и Вълканова, мислятъ ли сами тѣ, че такъвъ единъ актъ да е поне нравственъ, и не е ли това явно доказателство, че прѣдъ тѣхнитѣ очи, общинската каса се прѣдставлява като една мушия, достъпна само на правителствени партизани? Ами, ако сега, когато е прѣстаналъ да бѣде кметъ, върши такива незаконни дѣла, аджеба какви ли други е вършилъ по рано въ продължение на цѣла една година, когато дѣйствително е билъ такъвъ?

— Молимъ компетентнитѣ лица да ни даватъ свѣдѣния по постройката на пристанището ни, защото циркулиратъ разни слухове изъ града, че имало работи, които не билъ съгласни съ приемнитѣ условия.

— Писахме вече, че е незаконно распореджанието на министерството на просвѣщенieto и дирекцията на мъжската гимназия, да се неприяематъ ученици въ гимназията по нѣмание на мѣсто. Мислимъ, че и г. директора Гюлмезовъ трѣбва да носи отговорността по тая работа. Неможеше да бѣде и друго яче. Може ли министра да не удобри исканieto му да се насеме здание за училище, ако бѣше го направилъ своерѣменно? Ами какъ ще ни каже господству за това, че нѣкои ученици въ класъ—стоѣтъ прави по нѣмание чинове? Ами обявлението му, да не посвѣщаватъ ученицитѣ градската библиотека? Ще се повърнемъ да говоримъ по тия работи, слѣдъ като съберемъ подробни свѣдѣния.

Изборитѣ въ Котелъ.

Съ барабана тринѣ агенти,
Из планирани улици,
На Котелъ града юлѣма, —
На гражданитѣ да нѣм,
Че щѣтъ избори да ставатъ,
За Общински Съвѣтници
И Градский кметъ с' помощници,
На първи на Септември!
Всички партии скочихъ,
Скочихъ и се стрѣскахъ;
Всѣка свой кметъ да избере!
Интересъ да си заварди! —
Улицы сж изпълнихъ

О' агенти още стражари,
Из кръжми и кафенета
Най-сѣнтъ изъ циганитѣ
Изъ циганската масала...
Христо и Стефанъ двамата
— Народняшката партия —
Два дни си деня ходихъ;
Христо изъ Суха-Глогова,
Пекъ Стефанъ по Садината
Изъ циганскитѣ бокалци;
Ти си цигани събрахъ
Цигани и дулапчи!
Че сж ти долу завети,

Долу въ долинѣ „Бабичка“
Да ти призовѣтъ-наостѣтъ
И ти хубаво придуматъ,
Та да си даватъ билети
За Народната Партия!
Гайди, цигулки свирѣхъ,
Кибабъ с' шипови въртѣхъ,
Чувалъ с' пастарма носѣхъ,
И корита със будама, —
Ракии съ дамаджеани,
Четире божби със вино,
Бѣли сужури хурляиски,
Топли маиови с' мѣлило, —
Да се цигани наситѣтъ,
Наситѣтъ и поменуватъ:
Кои сж биле избори
За Народната Партия!
Дору бодама печехъ,
Стефанъ си хоро шрае,
На мѣва страна на дѣсна;
Христо цигани улови,
Циганско хоро завъртъ,
Та на Стефана думаше:
„Ирай, брате, да шрайме!
Тука ни никой не вижда,
Не вижда още не чува,
Че ний си хоро шраеме —
Заедно съ циганитѣ!“
Ирали що сж ирали —
Сѣдѣли да си почиватъ,
Върла ракии да пийтъ,
А пегитъ да имъ отвори —
За печената будама!
Гольма собра прострѣхъ,
Цигани се наредихъ,
Идѣтъ и пийтъ безъ дума,
Като че не сж видѣли
Тѣста будама печена!
Като пѣдѣхъ-пѣхъ,
Стефанъ на крака подскочи,
Сѣс високъ мѣстъ изиде:
„Цигани, върни друари,
Слушайте съ внимание,
Какво щѣ да ви раскаже!
Утрѣ избори ще станѣтъ,
Всѣки на изборъ да доиде,
Билети ще ви раздадемъ,
Въ кутини да ти пустѣтъ;
Наша хора да изберемъ,
Наша хора-народници!
Отъ нищо не се плашете,
Най-много отъ стражаритѣ,
Че тѣ сж съ насъ заедно
И отъ нашата партия!
Хора наши изберемъ ли? —
Тоизъ пилета ще пѣдемъ,
Кисело зели съ мисирки,
Ново вино отъ Нѣжта,
Ще то пийме със окая.
Да живѣемъ фараонци
Фараонци—народници!“
Като си Стефанъ издума,
Цигани се насрѣчихъ
Всички на крака станѣхъ,
Та то на „урра“ динѣхъ!
Кучерласи се стрѣскахъ,
Отъ циганскитѣ викове,
Изъ курята бѣгахъ.
Дору се Стефанъ отворе,
Отъ черни рѣжѣ цигански,
И сюртукитъ му нобѣлъ
Отъ циганското богатство...
Стефанъ се грозно намуси,
И се тук-тамъ почеса.
На циганитѣ първи

Стефану дума продума:
„Стефане, карлашъ, Стефане,
И азъ да ти го искажежъ
Ний сме стотина цигани
За тебе мѣстъ ще го дадемъ —
Тебе куметъ ще изберемъ —
Гората да ни жарѣжмъ,
Безъ пари дѣрѣ да сѣчемъ,
Сѣно изъ мѣръ да косимъ
Дано сж и ний богатимъ!“
Вли и пили съ почивка,
Дору мѣсцитъ изирни.
Като си Стефанъ потели,
За вѣжжи да си отиде,
Всички сж екумомъ станѣли,
Подиръ Стефана тринѣли.
Всички съ единъ мѣстъ искажежъ:
„Да живѣтъ нашито ефенди
Нашитѣ министри Стоилови,
Отъ Народняшко Партия!
Да живѣтъ нашитѣ тольмѣтъ,
Който ни тостѣ съ будама
И съ чувалъ тѣста пастарма.“

Като се поцѣта прѣвали,
Тѣмънъ се мѣла пусѣла,
Циганитѣ измрѣнѣхъ,
Измрѣнѣхъ-измрѣнѣхъ!
Стефанъ се чудо чуде
И на Христа си думаше:
„Какво щѣ сега да правимъ?
Язѣкъ е за будамата
И за всичкитѣ разности,
Дѣто ти, Христо, правѣме,
Да си цигани подкрѣпимъ!“
А че се Стефанъ уляти,
Направо въ полицията,
Строга заповѣдъ издаде
На пѣши, конни стражари:
Да си цигани съберѣтъ;
Сутрѣ на изборъ доведѣтъ.
А че пѣлъ Христо се обрѣкъ
Сѣс веселъ полѣтъ усмихнѣтъ:
„Я иди Христо изъ града
Та да си видишъ враждани,
Кой какво мисли да прави,
За сутрѣшнитѣ избори!
Тоизъ си Стефанъ отиде,
Чи си ламбата запали,
За работа се залузи,
Богатството си да чете,
Дѣто ло изведнашъ спечели
Отъ лѣновскитѣ цигани!
Кои се пужѣ зората,
Христо на порти похлопа;
Стефанъ по-скоро излѣзе,
Нови хаберѣ да вземе.
Христо Стефану думаше:
„Стефане, брате, Стефане
Вредъ ходишъ и вредъ обходишъ!
До триста лева раздадохъ!
На хора избиратели,
Та да се всѣки почерпе
И за насъ мѣстъ да даде!“
Дору си Христо издума
И стражарина довѣса
Че на Стефана думаше:
„Бате ле, бате, Стефане,
Циганитѣ се събрахъ
Въ Глогова на Калчовото, —
Отидѣ щѣмъ да ти приведемъ
И на бюрото заведемъ!“
Тоизъ си Стефанъ подскочи,
Богатството си забрави,
Пакъ при цигани отиди

Дору си Стефанъ нареди,
И билети да имъ раздаде —
Ей-на на Христо, че иде,
И на Стефана думаше:
„Стефане, брате, Стефане!
Ний сме се мною успали!...
Дору си цигани заведемъ,
Бюрото се избрало,
Нашитѣ душмани печѣлитъ!“
Кито чу Стефанъ тѣзъ дума,
Пѣмъ Христо се обрѣкъ,
А че на Христа думаше:

„—Христо лѣо, че истина ли е!
—Язѣкъ е, Христо, язѣкъ е,
За печената будама,
За руйно вино червено,
За върла бистра ракия
И за бѣлитѣ лѣнове!...
Сѣга се Христо приотви,
Цигани на сѣдѣ да тѣлимъ,
Масрабѣтъ да ни заплатѣтъ!“...
Виждате ли, читателю,
Какви избори станѣли
Въ изортъ въ Котелъ подкрѣпѣтъ!

25 Септември 1896 год. гр. Котелъ.

Чернооковъ.

ОБЯВЛЕНИЕ

Понеже новопрѣдприетата ни работа за доставяние училищни пособия подъ фирмата Н. Живковъ & С-іе се увеличава и влиза главенъ съдружникъ запасния капитанъ г-нъ Дж. Георгиевъ, то фирмата ни за въ бѣдѣще вмѣсто Н. Живковъ & С-іе измѣнява се съ Дж. Георгиевъ & С-іе.

Условията за доставяние училищ. пособия оставатъ сѣщитѣ: въ брой се дава процентъ 10%, а платими при получаване стокитѣ 5%.

Дружеството ни отваря въ г. Варна книжарски магазинъ, въ който ще има, освѣнъ училищни пособия за забавачници, основни и класни училища, учебници, книги за прочитъ и канцеларски потреби.

Отъ издателитѣ на книги приемаме да направимъ за тѣхна смѣтка съ 25%, а въ брой особна спогодба, тѣй сѣщо за вѣстникитѣ и списанията.

Главенъ агентъ на търговската ни кжца ще бѣде Н. Живковъ.

гр. Варна, 25 Септ. 1896 г.

Съ почитаване Н. Живковъ & С-іе.

2—26—1

ПРОДАВА СЕ:

Кжца съ 5 стаи, една кухня и дворъ 200 кв. метра, пѣтни врата на двѣ улици.

Намира се въ V уч. № 428 улица „Витоска“.

За споразумение до г. Г. Червенаковъ, въ писалището на г. К. Ранкова.

1—30—1

СИРЕНЕ ИМПЕРИЯЛЪ

Извѣстия се отъ чифлика на Ив. С. Войводовъ отъ гр. Т.-Пазарджикъ, че отъ 15-й Септември почва сезона за направата Сирене Империялъ и масло за закуски; прочее умоляватъ се г-да клиентитѣ ни да почнатъ да правятъ своитѣ поржчки.

3—24—2

УЧИТЕЛЪ ПО МУЗИКАТА търси да прѣдава уроци по цигулка, сръшу най износно възнаграждение.

Споразумение въ администрацията на вѣстникъ „Свободенъ Гражданинъ“.

ИНТЕРЕСНО

На долний край, сръщо III класното училище въ гр. Провадия, давамъ подъ наемъ:

1) фурна съ амурлукъ и стая за живѣние, за 3 години;

2) подъ сѣнѣи покривъ дюгенъ съ маза и двѣ стаи за гости отдирѣ, за двѣ год. врѣме.

За споразумение Н. К. Чехларовъ, Провадия.

1—25—1

ОБЯВЛЕНИЕ

Продава се кжца отъ 1½ етажъ кивгиръ, съ четири стаи, салонъ, надъ тавана бошлукъ, съ балконъ, отвѣнъ антре, отдолу нацѣло маза, съ кухни, пералня и друга стая, съ дворъ отъ около 300 кв. метра, находяща се въ II уч. на гр. Варна № 1079, при „Сакалж Чешме“, близо до Муссаллата.

За споразумение до г. Георги Червенаковъ въ писалището на г. Коста Ракковъ, адвокатъ.

1—27—1

спн: — „Като отецъ, прѣдадохъ го на праотеческата му вѣра; като Субаша, за да не изтѣрѣжъ Субашилѣжа, т. е. за доброто на Сукманковци, прѣдадохъ го на Червенковската вѣра; а нѣкъ то, когато порастне, нека си избере която хареса“. И Шейххюл Иселима разбра хитростта на субашата. Той си спомни приказката за оня хитръ нещастникъ съ зѣтѣнали въ батака конѣ, който обѣщавалъ на св. Никола „сѣвѣкы колко помагалъ“, за да му извади „ключестини изъ тиня“, а нѣкъ едновременно съ общинието припѣлялъ на другаря си, че лѣжелъ св. Никола.

— Като се прѣмахна Вироплавски и се дообри за читачето, на чпчови Червенкови подойде сѣрдце на мѣсто. Тѣ се поусмихнаха сръщо Фейзуллаа и му казаха да не се бои вече. Ама и да не помпелюва съ нищо да имъ мѣти водата, рѣкоха му тѣ. Слѣдъ Чпчови обадиха се и комшиискитѣ села, че и тѣ ще го броятъ вече. Сега чакъ той си поогдѣхна. Възъ той съ себе си своя чибукчи, Масларко, Къръ-сѣрдариша си Палачко и нѣколцина любимци-мръсничковци, кѣмъ които се присламчи и единъ конюкрадецъ, Тамерлановъ синъ; задигна изъ селския сандѣкъ нѣколко хиляди кесени съ селски пари (макаръ че бѣха заети подъ фанзѣ, отъ еврейтъ), зарѣза село Сукманково, па трѣгна отъ врата на врата за да благодари и, най много, за да продава сатанатъ. — Най напѣдъ отиде въ село Мръсничково. Въ това село кадѣ не хойка; и по селскитѣ башчи, и по воденицитѣ, и по кахвенетата, а най много по джамитѣ, кадѣто се кланяше отъ сѣрдце по 300 пѣти въ день. Тукъ много сахане се облизаха.

— Отъ Мръсничково отиде въ село Червенково. Въсѣкой отъ Чпчови го видѣ, та много хубаво стана. Той обрналъ тѣхното внимание особенно съ много

често моленье въ тѣхнитѣ храмове. Разказватъ очевидци, че въ тия храмове Божѣ той правилъ по 1300 метания. Това тѣ сѣли за гърбосиванье и лицемерие. Нѣкой казватъ, че той ги увѣрилъ канво щѣлъ да бѣде най вѣренъ тѣхенъ сѣйменинъ въ Сукманково, нѣкъ тѣ били му рѣкли, че въ него познали една червена лесница и че тѣ били спити съ думи...

— Па се завърна Субашата отъ по селата. Както той, така и Масларко и Палачко донесоха си всѣкой по единъ битолесни дисази съ всѣкакви мусени, броеници, разни нишане, дрънкалки и зачалки, за тѣхъ си и за тѣхнитѣ мални и голѣми чибукчини. Имаше нѣкои кокоши умове, та върваха, че ще допесѣтъ нѣкой армаганъ за селото, та щогодъ да се прихванатъ похарченитѣ селски пари, нѣкъ нито армаганъ, нито студена вода... Субашата едва сконоса субашилѣжа, гдѣ имаше човѣка врѣме да мисли за нѣкакъвъ си селски армаганъ.

— Сега, слѣдъ като се прибра, хентенъ се е насѣлѣлъ сръщо Сукманковци. На ли тѣ бѣха му се озѣбили едно врѣме, сега ще имъ отплаца. И по-вече сега не ги зачита. Нека, тѣй имъ трѣбва. Да му мисли Сукманко. Сукманково май ще заприлчи на самодивско нгрнще...

Панко Конриварски още не бѣше довършилъ приказката си, когато събѣсѣдницитѣ му се обадиха: — Абе, нека, „ета зло че безъ тебе по-зло“. Субашата да прави свои субашилѣжъ, нѣкъ само да не забрави поговорката: „кадѣто село плува—воденица подкарва“.

Бѣсѣдата се прѣкъсна и вѣчници се разотидоха. (Приказвалъ: дѣдо Гепо Роголевски отъ село Сукманково, записалъ: Ненчо Басевъ отъ сѣщото село).